

Memo gemeenteraad

Aan	: De gemeenteraad
Van	: Het college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	: Handreiking aan de gemeenteraad
Zaaknummer	: 1306668
Doel	: Afdoening toezegging
Nummer toezegging	: 25-29 OV

Kennisnemen van

De door de ambtelijke organisatie opgestelde handreiking aan de gemeenteraad. De handreiking is bedoeld om (toekomstige) gemeenteraadsfracties van een goede informatiepositie te voorzien. Naast de handreiking delen wij ook graag het rapport over de uitkomsten van de begrotingsanalyse met de raad.

Inleiding

De (toekomstige) gemeenteraadsleden van Zutphen staan aan de lat voor belangrijke keuzes voor de komende jaren. De ambtelijke organisatie biedt daarom graag deze handreiking aan de gemeenteraadsfracties.

Het doel van de handreiking is om de gemeenteraadsfracties van een goede informatiepositie te voorzien waarmee de nieuwe gemeenteraad gefundeerde keuzes kan maken met het oog op de coalitieonderhandelingen en de komende raadsperiode.

De handreiking geeft inzicht in de stand van zaken van de belangrijkste dossiers en onderwerpen van de gemeente en welke opgaven en ontwikkelingen de komende jaren op de gemeente afkomen. In deze handreiking worden deze opgaven en ontwikkelingen geschetst impact geduid. Ook worden de bijsturingsscenario's in de taakuitvoering benoemd.

In het rapport 'Begrotingsanalyse' delen wij de bevindingen die BDO Advisory heeft gedaan bij de analyse die zij op onze begroting hebben uitgevoerd.

Inhoud

Handreiking aan de gemeenteraad

De handreiking is uitgewerkt aan de hand van de thema's uit de Omgevingsvisie. Deze visie vormt een richtinggevend document waar de gemeente Zutphen naartoe wil en hoe de gemeente er in 2040 uit ziet. Bij inhoudelijke onderwerpen waarop de Omgevingsvisie minder de nadruk legt, zoals het Sociaal Domein, Veiligheid en Bedrijfsvoering, aanvullend stil gestaan. Het doel is het verkrijgen van een integraal beeld van de gemeentelijke taakuitvoering en mogelijke keuzes hierin te schetsen.

Uiteraard is er ook aandacht voor de gemeentelijke financiën en de staat van de organisatie. De ambtelijke organisatie ziet namelijk dat de balans tussen opgaven en ambities enerzijds en betaalbaarheid en uitvoeringskracht anderzijds een belangrijk aandachtspunt wordt voor de komende jaren. Onder

uitvoeringskracht wordt verstaan het vermogen van de gemeente om vastgesteld beleid, wetten en plannen daadwerkelijk om te zetten in concrete resultaten.

De handreiking is opgesteld op basis van detail informatie (factsheets), de factsheets zijn naast verschillende interviews en werksessie input geweest voor het opstellen van de handreiking. De factsheets worden op 25 maart 2026 openbaar beschikbaar gesteld aan de raad.

Begrotingsanalyse

Als onderdeel om te komen tot een handreiking heeft BDO Advisory een begrotingsanalyse opgesteld. Vanuit de begrotingsanalyse zijn zes conclusies geformuleerd. Onderstaand benoemen wij de conclusies en onze reactie hierop.

1. Er worden meer plannen begroot dan kunnen worden waargemaakt in Zutphen. Betaalbaarheid van opgaven en ambities is richting de toekomst niet hét belangrijkste vraagstuk. Het uitvoerbaarheidsaspect is het meest urgent.

Wij herkennen ons in deze conclusie. Door de scherpe financiële keuzes die de raad in het verleden heeft gemaakt mogen wij concluderen dat de gemeente Zutphen een financieel gezonde gemeente is. Dit moeten wij actief blijven monitoren met de onvoorspelbaarheid van de algemene uitkering (gemeentefonds) vanuit het Rijk. Naar de toekomst zien wij, net als veel gemeenten in Nederland, uitdagingen in het realiseren van doelen en inzetten die worden vastgesteld door de raad. Het is belangrijk om hierin prioriteiten te bepalen.

2. Dit planningsoptimisme uit zich in afschrijvingen die achterblijven bij de realisatie. Daarnaast valt op dat meerdere lokale inkomstenbronnen structureel hoger uitvallen dan geraamd.

Deze conclusie is een logisch vervolg op conclusie nummer één, voor onze reactie verwijzen wij naar de toelichting bij bevinding één.

3. De begroting van Zutphen bestaat voor een relatief groot deel uit taken waar de gemeente betrekkelijk veel autonomie heeft.

Door de unieke structuur van de gemeente Zutphen als kleine stad met grootstedelijke problematiek en een rijk cultureel erfgoed hebben wij veel autonomie binnen de taken die wij uitvoeren. Hier zijn wij trots op, maar dit brengt ook uitdagingen mee in de uitvoeringskracht die wij als gemeente hebben. Binnen de door de raad opgestelde kaders voeren wij het beleid uit.

4. Op programma- en kostenplaatsniveau sprake van diverse over- en onderschrijdingen ten opzichte van de begroting aan zowel baten- als lastenkant. In de analyse heeft BDO Advisory de realisatie vergeleken met de primitieve begroting. Dit houdt in dat begrotingswijzigingen gedurende het jaar niet zijn meegenomen in de analyse. Door middel van de bestuursrapportages en de jaarstukken informeren wij de raad over afwijkingen ten opzichte van de begroting. Ons uitgangspunt hierbij is om altijd zo realistisch mogelijk te begroten met de kennis en informatie die op dat moment voorhanden is.

In 2025 heeft de raad nieuwe financiële spelregels vastgesteld, één van de onderdelen is dat de raad een groter aantal programma's wil om meer grip te krijgen en de kaderstellende rol beter uit te voeren. Samen met de raad gaan wij in 2026 invulling geven aan welke programma's dit zijn. Een concept hiervoor wordt voor de zomer van 2026 aan de raad aangeboden.

5. Bij de meeste budgetten van de gemeente is sprake van koppeling aan concrete doelen, activiteiten en grondslagen. Tegelijkertijd is er sprake van aantal budgetten waar deze koppeling ontbreekt.

Vanuit het onderzoek van BDO Advisory blijkt dat het totaal van budgetten dat aandacht behoeven €563.000 (begroting 2025) is. Hierbij zijn de meeste kostenplaatsen voorzien van duiding en zijn slechts enkele duidingen niet specifiek genoeg en is er van één kostenplaats geen toelichting. Daarnaast zijn er een paar kleine kostenplaatsen die kunnen vervallen. Ondanks dat wij het altijd belangrijk vinden dat alle budgetten goed onderbouwd zijn, zijn wij trots op dit resultaat. In 2025 bedroegen onze totale begrote lasten exclusief reservemutaties €223,6 miljoen. Dit betekent dat de bevindingen gaan over 0,25% van onze totale begroting.

6. Er is sprake van een hoge detaillering in de begroting: veel budgetregels en kleine budgetten. Dit belemmert sturing op het juiste abstractieniveau.

Wij herkennen de door BDO Advisory geformuleerde conclusie. Wij zullen hier aandacht aan besteden in het projectplan dat wordt opgesteld op advies van de auditcommissie naar aanleiding van de boardletter door de accountant. Hierbij houden wij ook rekening met de opdracht van de raad om tot een programmabegroting te komen met meer programma's.

Vervolg

Indien gewenst wordt er een beeldvormende bijeenkomst georganiseerd voor raadsleden om technische vragen te beantwoorden.

Bijlagen

1306668 - Bijlage 1 - Handreiking aan de gemeenteraad

1306668 - Bijlage 2 - Begrotingsanalyse eindrapportage